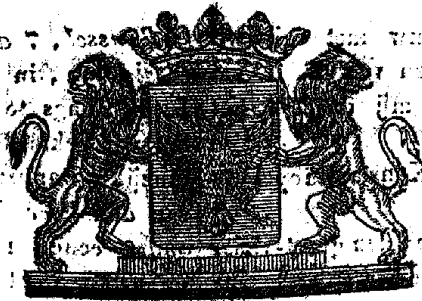

ARNHEMSCHE

COURANT.

Zaterdag

10 Augustus.

TURKIJE.

Konstantinopel, 27 juli. De plegtigheid der sabelomgording is rustig verlopen. De sultan bleef zijn voornemen getrouw, en verscheen bij de sabelomgording in de nieuwe, door zijn vader ingevoerde militaire kleeding. Hij liet zich door de Ulema's noch tot den turban noch tot eenige andere Oud-Oostersche dragt overhalen. De volksstemming was over het algemeen vrij vrolijk, ofschoon het ook deze keer niet aan weeneden en jammerenden ontbrak. Wat men ook aangaande *Mahmouds* gebreken zeggen moge, dit staat vast, dat zijne bekeering iedereen in zezelen van Konstantinopel met droefheid over zijnen vroegtijdigen dood vervult. — Men zegt dat de groot-vizier, behalve den brief welken hij aan de gezanten der groote mogendheden mededeelde, er nog eenen tweeden aan *Mehemed-Abi* door denzelfden afgezant heeft doen toekomen. In dien brief moet men het volgende lezen: »Mogten u de aangeboden bewilligingen niet redden, zoo toetstet mij al uwe wenschen mede te deelen, ik zal ter belooning uwer verdiensten en trouw alles doen wat gij verlangt. Wij willen alles vriendschappelijk onder ons afmaken, zonder den vreemden eenige inmenging in onze zaken te veroorloven.» (Alb. Zeit.)

— Gisteren is er een groote divan gehouden, welken de uit de naburige provinciën hier aanwezige Ayans bijwoonden. De sultane *Valide* verscheen er aan de zijde van haren zoon, wiens verdediging zij den grooten des rijks in roerende woorden aanbeval. De groot-vizier *Chosrew-pacha* nam daarna het woord, en legde den toestand des lands open, waarbij hij op voortzetting der krijgstoerustingen aandrang, als het eenige middel ter bekoming van eenen eervollen vrede. Na dezen divan werd de afzetting van den van verraad beschuldigten *Hafiz-pacha* besloten. *Hussain-pacha* van *Waldin*, die zich in 1828 bij *Varna* zoo zeer onderscheidde, werd tot zijn opvolger, en *Tahir-pacha* tot kapudan-pacha benoemd. (L. Z.)

Van de Turksche grens. Rusland heeft het voorstel van het Oostenrijksche kabinet, om Weenen als middelpunt der beraadslagingen over het Oostersche vraagstuk te kiezen, afgeslagen. In de daartoe betrekkelijke nota mocht het heeten, dat de Russische regering, ware sultan *Mahmoud* in leven gebleven, bereidwillig toegestemd hebben zou, maar dat, na zijnen dood en in den buitengewonen toestand waarin zich het Turksche rijk bevindt, deze bereidheid, die daarbij zoo nauw betrokken is, zich de handen niet kan vinden. — De Turksche gezant te *Wien*, *Mehemed-Abi*, heeft te *Wien* te maken met het Oostenrijksche kabinet over te nemen. (Köln. Zeit.)

DUITSCHLAND.

Hannover, 31 juli. Uit alle oorden des lands komen er adressen in aan den magistraat ten einde denzelfden bijval te keunen te geven, ook zijn er petitiën aan Z. M. gezonden, waarin verzocht wordt om bijlegging der geschillen en veranderingen in het kabinet; inzonderheid is er een zodanige uit *Osnabrück* gekomen, die echter niet genadig moet opgenomen zijn. (Kass. A. Z.)

Hannover, 1 aug. Dezoa morgen zullen de eerste verhooren der leden van den magistraat op de koninklijke justitie-kanselarij plaats hebben. De stadsdokter *Rumann*, de stadssyndicus *Evers* en de eerste stadsregter *Kern* hebben dagvaardingen ontvangen. (H. C.)

OOSTENRIJK.

Wenen, 29 juli. De aankomst van eenen Franschen koerier uit Parijs, had de Fransche gezant, markies van *St. Aulaire* eene lange conferencie met den vorst van *Metternich*. Men geloof dat dit betrekking had tot de berichten die er uit Konstantinopel te Parijs ontvangen waren. Het Fransche kabinet schijnt zijn stellig besluit tot handhaving van het Turksche rijk bij alle hoven ingang te willen doen vinden. Oostenrijk deelt, volgens al de artikels, van den *Oesterreichsche Beobachter* hetzelfde gevoelen en alzoo bestaat er opzigts dit vraagstuk de innigste eenstemmigheid tusschen de twee hoven.

— De geruchten nopens een huwelik tusschen den aartshertog *Albrecht* en de grootvorstin *Olga* zijn wederom levendiger geworden.

— Uit *Presburg* verneemt men dat de afgevaardigden der tweede landtad na langdurige hevige debatten nogmaals een adres hebben opgesteld en aan de tafel der magnaten gezonden, waarin zij verklaren te volharden bij hun besluit om eerst na bevrediging der grieven, over de koninklijke voorstellen te beraadslagen. (L. Z.)

PRUISSEN.

— meldt men dat de oogst, die reeds in het geheele land begon te rijpen, zeer goed uitvalt. Velen hadden gevreesd dat de ongemakkelijke

spoedige rijping, ten gevolge der groote hitte, aan de zwaarte des koorns schade doen mogt. Dit is echter geenszins het geval, veelmeer is het koorn bijzonder meelrijk. Ook zijn dan de prijzen aanmerkelijk gedaald. (A. Z.) *Linz, aan den Rijn, 4 aug.* De uitzigten op den aanstaanden oogst, zijn, wat de hoedanigheid betreft, tot nog toe zoo gunstig, als dit in 1834, maarwelijks het geval was. Wat de hoeveelheid echter aangaat, zal dezelve die des vorigen jaars niet veel overtreffen. (Köln. Zeit.)

ENGELAND.

Londen, 5 aug. De *Courier* van heden wederspreekt hetgeen in den *Morning Chronicle*, omtrent de verandering in het ministerie, is gezegd.

— Vrijdag en zaterdag avond II. zijn er te *Manchester* weder bijeenkomsten der Chartisten gehouden; in de laatste, die, naar men wil, uit meer dan 10,000 personen bestond, is met algemeene tpejuiching besloten, dat de heilige maand, waarin de Chartisten geenen arbeid hoegenaamd zullen verrigten, op den 15den april, zal beginnen. Vijf diergenen, die de hevigste redevoeringen in deze bijeenkomsten hebben gehouden, zijn gearresteerd.

— Van *Canton* zijn berichten tot den 20sten maart II. ontvangen, benevens de kopij van een uitvoerig edict, dien dag door den keizerlijken commissaris van *Jourquary* bekend gemaakt. De vreemde kooplieden beschouwen dat stuk zoo belangrijk, dat zij des anderen daags, den 21sten maart II., eene vergadering hebben bijeen geroepen, in de volste overtuiging, dat alle handelzaken zullen geschorst zijn. Men had Hr. M's, schip *Larxe* te *Macao* gehouden, ingeval deszelfs diensten mogten vereischt worden.

FRANKRIJK.

Parijs, 5 aug. De kamer der pairs heeft het budget van 1840 aangenomen, en konst zich hebben met de van ontvangen bezigt.

De zitting der kamers zal den 10den dezer gesloten worden, en daarna zal het hof zich naar het kasteel van *Eu* begeven.

De heer *Thiers* is te *Parijs* terug gekeerd, en te oordeelen naar het aantal koetsen, die heden voor zijn hotel stonden, moet hij buitengewoon veel bezoeken ontvangen hebben.

— De ijzeren spoorweg van *Parijs* naar *Versailles*, die nu ingewijd is geworden, is in den tijd van twee jaren en drie maanden aangelegd. Gisteren is de weg voor het publiek opengesteld, en men wil dat ongeveer vijfthuidtend menschen daarvan gebruik hebben gemaakt. Het was te *Versailles* een ware feestdag.

— De *Sémaphore* van *Marseille* deelt eenen brief mede uit *Alexandrie* van 17 juli, waaruit blijkt, dat de kapudan-pacha met de vloot daar is aangekomen, en dat hij zich oorspronkelijk met zijn gezant, *Mehemed-Abi*, onder de heilige maand te *Parijs* ophield, en nu naar *Wien* is overgegaan, en in het hof der keizerlijke gezanten te *Wien* is aangekomen, maar althans van *Parijs* naar *Wien*, moet van *Parijs*, maar althans van de *Muzelmaatsche* partij moet sprake wezen; dat het rijk door vereenigde krachten zoude opbloeyen; dat hij met hart en ziel den jongen Sultan was toegedaan; dat slechts alle verkeerde raadgevers, inzonderheid *Chosrew-pacha*, behoorden te worden verwijderd, enz.

Men geloof, dat *Hafiz-pacha* met het overschot zijner armee het voorbeeld van den kapudan-pacha zal volgen.

— Onderscheiden dagbladen deelen den brief mede van den groot-vizier *Chosrew-pacha* aan den Egyptischen onder-koning, waaruit blijkt, dat, onmiddellijk na de troonsbeklimming van *Abdul-Medschid*, weskelyk aan den seraskier *Hafiz-pacha* het bevel is gezonden tot staking der vijandelijkheden en tevens aan *Mehemed-Abi* het erfelijke gezag over Egypte aangeboden. Naar anleiding van dit schrijven, heeft *Mehemed-Abi* den 17den juli aan de consuls-generaal te *Alexandrie* van Engeland, Frankrijk, Rusland en Oostenrijk eene mededeeling gedaan van den navolgenden inhoud:

» Binnen twee dagen zal *Akiff-Effendi* naar Konstantinopel terug keeren; hij zal overbrenger zijn van eenen brief van gelukwensching en van onderwerping van mijnen kant aan den nieuwen sultan *Abdul-Medschid*. Ik zal ten gelijken tijde eenen brief aan *Chosrew-pacha* schrijven, waarin ik hem onder de oogen zal brengen:

» Dat wijlen sultan *Mahmoud* mij in 1826, door tusschenkomst van *Sarkim-Effendi*, veel voordeeliger heeft gedaan, dan die, welke mij thans worden aangeboden, die hij mij toen had willen toekennen het erfelijke gezag over Egypte, Syrië en het Saïd en het Sangak van *Tripoli*.

» Dat onder de tegenwoordige omstandigheden ik, aangezien op het erfelijke gezag over Egypte, als ook over Syrië en Chanaan, welke landen ik thans maak, wat ik thans in bezit heb, zoo als ik dit vroeger heb

» Dat op deze voorwaarden, en zoo men ter goeder trouw met mij wil handelen, ik de meest getrouwe der onderdanen en vasalen van Z. H. zal zijn en haar verdedigen, wanneer en tegen elk zoodra zij mij daartoe het verlangen zal hebben te kennen gegeven. —

» Het is in dezen geest, dat ik mij voorstel naar Konstantinopel te schrijven.

» Uit een gevoel van kiesheid zal ik in mijnen brief aan den groot-vizier geene melding maken van de vloot; maar ik verzoek u de heeren vertegenwoordigers der groote hoven te Konstantinopel te willen verzekeren, dat ik nimmer het voornemen heb gehad, om dezelve te behouden, noch om mij van dezelve te bedienen met vijandige bedoelingen tegen den sultan. Ik verbied mij integendeel plegtig dezelve terug te geven, zoodra mijne voorstellen zullen zijn aangenomen. In dat geval zullen al de schepen, die het eskader van Z. H. uitmaken, naar Konstantinopel worden teruggezonden. De Ottomaansche scheepsbevelhebbers, die mogten vreezen naar Turkije terug te keeren, zullen in Egypte kunnen verblijven, hetwelk een deel uitmaakt van dezelfde monarchie.

» De *Chosroew* pacha uit de staatskruis-erfwaard hebben, zal ik niet aarzelen om mij op de eerste uitnodiging van Z. H. naar Konstantinopel te begeven, en dit niet doen met mijn eskader, maar alleen op eene stoomboot, met het enkele doel, om in persoon mijne hulde aan mijnen soeverein te brengen, en hem mijne diensten aan te bieden.

» Eindelijk verklaar ik u, dat, indien mijne voorstellen niet worden aangenomen, ik den oorlog niet zal doen, maar mij in mijnen tegenwoordigen toestand handhaven, en de toekomst afwachten.»

— De *Sud*, een dagblad dat te Marseille uitkomt, berigt, dat de heer *M. Monte-Fiore*, sherif van Londen, die met de Engelsche stoomboot uit Syrië is terug gekeerd, van het Egyptische gouvernement toestemming heeft verkregen, tot het oprigten van eene kandelbank te Alexandrië, die over een kapitaal van een tot twee millioen ponden sterling zal kunnen beschikken.

Parijs, 6 aug. Heden zijn bij koninklijke ordonnantie de beide wetgevende kamers gesloten.

De heer *Thiers* is te Parijs aangekomen; hij zal daar slechts drie dagen blijven, en zich vervolgens naar Lille bij zijnen schoonvader begeven, om daar twee maanden door te brengen. De heer *Thiers* zal dezen tijd besteden tot de voortzetting van zijne *Geschiedenis des Keizerrijks*, waaraan hij ook gedurende zijn verblijf in de badplaats *Cauterets* aan het werk is geweest.

Men spreekt veel van de oprigting van een zeer groot gouvernementsdagblad; dit drukpers-produkt zou, naar men zegt, worden geschreven door 9 redacteurs, die door de 9 ministers zouden worden benoemd.

— Het *Journal des Débats* deelt eenen zeer langen brief mede van den heer *St. Marc Girardin*, geschreven uit Konstantinopel 17 juli; men leest daarin onder anderen als volgt:

» Geloof niet dat te Konstantinopel alles geëindigd is en dat er niets verder zoude zijn te doen, dan zich bedaardelijk te outwapenen; gij kunt integendeel er op rekenen, dat de kansen van botsing tusschen de rivaliserende interventien, die van Rusland en die van Frankrijk en Engeland grooter dan ooit zijn; zijt verzekerd, dat de toestand meer gespannen is, dan dezelve immer is geweest, omdat, in weerwil van de gematigdheid van Rusland en deszelfs opregte begeerte om alle interventie te ontwijken, dat land door de omstandigheden elk oogenblik daartoe zal kunnen worden gedreven.»

— Volgens eene telegrafische dépêche, is gisteren de stoomboot *l'Etna* van Toulon naar de Levant vertrokken, met dépêches en instructien voor den Franschen gezant te Konstantinopel en voor den admiraal *Lalande*, welke een uur te voren door eenen adjudant van den minister van marine per koerier waren overgebracht.

Na den afloop van den raad van ministers, die dezen namiddag is gehouden, heeft de telegraaf aan den majoor-generaal der marine te Brest het bericht gegeven, dat de wapening van verschillende oorlogsvaartuigen te bespoedigen is, en dat de vloot onder zeil gaan, alwaar hij de bevelen van den koning zal ontvangen.

Brussel, 6 aug. Er wordt met veel ijver gewerkt aan de fortificatiën van Diest, hetwelk eerlang eene sterke vesting zal worden; een detachement sappeurs-mineurs is derwaarts vertrokken en de geheele plaats is bijna reeds van alle kanten met terrassementen omringd.

De generaal *Gerard*, die de brigade der voorhoede gecommandeerd heeft, sedert het vertrek van den generaal *Magnan*, zal even als deze naar Frankrijk terugkeeren, alwaar hij slechts den graad van *maréchal de camp* bezit.

Bij ministeriële decreete zijn 1 kapitein en 3 luitenants van den generaal staf onder de bevelen van den kolonel *Jolly*, die een der leden van de commissie is voor de bepaling van de grensscheiding, gesteld geworden, om aan de topographische werkzaamheden der delimitatie deel te nemen.

Brussel, 7 aug. De vertakkingen van het kanaal van Charleroi zijn eergisteren, in tegenwoordigheid des konings, ingewijd. Te Jolimont werd Z. M. daags te voren door eenen stoet van jonge lieden te paard, van in het wit gekleede meisjes, en van vijftien honderd arbeiders, met spelende muziek, wapperende vaandels enz., ontvangen. Na eene korte aanspraak van den heer *Marocqué*, stapte de koning in diens open rijtuig, en reed onder eenen rijk versierden triumfboog naar deszelfs schoon landgoed, waar hij in tegenwoordigheid der ministers het middagmaal nuttigde en vervolgens den nacht doorbragt.

— De beroemde kunstschilder van *Bree* ligt op het uiterste.

— De *Indépendant* verklaart het berigt, dat de Belgische commissarissen voor de grensscheiding er in zouden hebben toegestemd, om den strategischen omtrek van 1200 toises om Maastricht te doen rekenen van de buitenwerken van het fort St. Pieter, van allen grond ontbloot. Niets dergelijks is aangenomen. Wel zijn er voorloopige palen opgericht, maar in diervoeg, dat zij slechts den onbetwisten omtrek daarstellen.

— De heer *Lebeau*, buitengewoon gezant naar Frankfort, is gister tot een afscheids-behoor bij den koning toegelaten.

NEDERLANDEN

's *Gravenhage*, 7 aug. Bij besluit van Z. M. d. d. 4 augustus, is de mobilisatie der schutterij opgeheven.

— Ingevolge koninklijk besluit van 29 september 1829, houdende bepalingen nopens eene nieuwe en algemeene volkstelling, waarbij, onder anderen, is vastgesteld, dat de eerste telling in 1839 zou geschieden, en dat dezelve alle tien jaren zal worden vernieuwd, is in dit jaar het tijdstip wederom daar, dat deze algemeene volkstelling zal moeten plaats hebben. Men verwacht dan ook, dat eerlang daarmede een aanvang zal worden gemaakt.

— Naar aanleiding, van een door den heer *J. L. de Wildt* te Utrecht, om aanbeveling zijner brandspuitfabriek, aan den koning ingeleverd request, en van het zeer gunstige der berigten welke ten aanzien van den staaldier fabriek, en der brandspuiten aldaar vervaardigd, zijn ingewonnen, is het betrokken departement van algemeen bestuur door hoogsteden van geautoriseerd, heeren gouverneurs der onderscheidene provincien uit te noodigen, om de aandacht der plaatselijke besturen op het bestaan dier fabriek te vestigen.

— De verzameling van schilderijen, marmeren beelden, Etruscische vazen, boekwerken enz., die zich thans te Rotterdam bevindt, en aan mevrouw *de Witt* *Guisso*, gemalin van *Lucien Buonaparte*, toebehoort, is naar men verhoort, in de hand van den heer *de Witt*, om in genoemde stad in het openbaar te worden verkocht, en de opbrengst daarvan te bestemmen, ter bezigtiging te blijven opengesteld.

— Uit Utrecht meldt men, van den 6den dezer, dat de Belgische commissarissen aldaar teruggekeerd, en de werkzaamheden dien ten gevolge hervat zijn.

— Naar men verneemt zal de zaak van den heer *Brade* tegen de Nederlandsche spoorweg-maatschappij, woensdag den 14den dezer, bij kort geding behandeld worden voor het provinciale hof van Holland, kamer van vacantie; zijnde, gelijk men weet, het bestuur der gemelde maatschappij in hooger beroep gekomen van een vonnis der arrondissements-regtbank te Amsterdam, ter dezor zake.

— Een inwoner van Amsterdam heeft dezer dagen aan Z. M. een verzoek gedaan, tot het aanleggen van eene versnelde trekschuitendienst tusschen de steden Amsterdam en Utrecht, en dat wel met ijzeren booten, zoo als die in Engeland en Frankrijk bestaan, welke booten den afstand tusschen beide steden, binnen een betrekkelijk zeer korten tijd zullen afleggen.

Rotterdam, 7 aug. Men verzekert dat de directie van de Nederlandsche bank besloten heeft alle kassiers-papier ten haren kantore voor het publiek in bankpapier verwisselbaar te stellen.

Arnhem, 9 aug. Eenige dagbladen hebben medegedeeld dat het huwelijk door Z. K. H. den erfprins in Wurtemberg aangegaan, thans in het hewelijks-register van 's Gravenhage was overgeschreven. Zij willen het doen voorkomen alsof hiermede de kwestie aangaande de geldigheid van dat huwelijk hier te lande beslecht was. Dit is een onjuiste voorstelling van de geldigheid des huwelijks. Het huwelijk is inderdaad in 's Gravenhage hier te lande, indien de wetten van dat land daaraan geen bezwaar bestaan er voor de Nederlandsche wet geen huwelijk, al ware het vreemde huwelijk zes maal in onze registers overgeschreven.

Mengelwerk.

Iets over de vroegere staatsregelingen en de tegenwoordige grondwet van Nederland. Door recht, VAN HOUTRIJVE en BREDIUS; 1829.

(Zie No. 324.)

Een vijfde hoofdpunt waaromtrent de schrijver eene verandering wenschelijk acht betreft de koloniën.

» Art 60, onzer grondwet (van 1815) zegt: « De koning heeft bij uitsluiting het opperbestuur over de volkplantingen en bezittingen

van het rijk in andere werelddeelen" Wanneer men de woorden van dit artikel vergelijkt en in verband beschouwt met de andere voorschriften der grondwet, dan komt het ons voor dat deszels zin duidelijk is. De woorden *opperbestuur* en *bij uitsluiting* schijnen echter eenig verschil over de wezenlijke beteekenis van het artikel te veroorzaken. Velen willen in hetzelfde uitdrukkelijk voorgeschreven vinden, dat de koning alléén geheel met de wetgevende en uitvoerende magt ten aanzien der koloniën bekleed is. Naar ons oordeel dwalen zij echter zeer. Opperbestuur is niets meer dan eene bevoegdheid der uitvoerende magt met uitsluiting der wetgevende. Hiertoe behoeft men slechts dit artikel te vergelijken met het volgende 61ste (ook met art. 56 en 59). Aldaar wordt gezegd: »De koning heeft het opperbestuur van de algemeene geldmiddelen," en niemand toch zal willen betwijfelen, dat de koning de wetgevende magt omtrent de geldmiddelen van den staat bezit; art. 197 enz. wil dit geheel anders.

» Aan den koning alléén komt derhalve het opperbestuur over al de buitenlandsche bezittingen toe, aan den koning en de Staten-Generaal derzelve wetgeving (1).

» Geheel anders schijnt echter tot nog toe het voorschrift van dit art. 60 opgevat te zijn. Door de kroon zijn reglementen gemaakt zoo wel voor de Oostindische als Westindische bezittingen; nimmer is de vertegenwoordiging hierin gekend. Meermalen hebben de leden van de Tweede Kamer aangedrongen op eene opening van den staat der geldmiddelen onzer overzeesche bezittingen; doch tel vergeefs. Wenselijk komt het ons hierom voor, dat bij eene herziening der grondwet, ook dit artikel duidelijk uiteengezet worde. De koloniën zijn bezittingen van het rijk; zij zijn als het ware provinciën in andere werelddeelen gelegen. Al wat derzelve wetgeving betreft, moet door de wetgevende magt in het moederland daargesteld worden; de uitvoerende, het bestuur over dezelve, kan aan de kroon verblijven. Meer publiciteit betrekkelijk onze koloniën kan niet dan voordeelig voor de natie zijn. Het is eene nationale zaak; de aandacht der natie moet op dezelve gevestigd worden; zij moet hoe langer hoe meer belang in dezelve leeren stellen. Veel te weinig zijn onze buitenlandsche bezittingen nog bij onze natie bekend; zij weet niet het voordeel, dat uit dezelve getrokken kan worden. Door het hooger bestuur wordt als het ware een sluier over dezelve geworpen; de grootste geheimzinnigheid wordt vooral omtrent de kust van Afrika in acht genomen; de Westindische bezittingen zijn onder de gebreken van haar bestuur bedolven. Vrees men wellicht te veel bekendheid voor het buitenland, wel nu geheime beraadslagingen kunnen dit, wanneer het nodig is, voorkomen. De vrees hiervoor is misschien ook wat overdreven. Engeland, voor hetwelk men zich het meest zou willen wachten, behoeft toch geen beraadslagingen niet om met den toestand onzer koloniën bekend te zijn. Ziet hunne wijze van handelen; alles geschiedt openbaar; het parlement neemt geheel deel aan de wetgeving der koloniën; het is daar eene heilige zaak, zoo men het ons overtuigen. Even als onze naburen moeten ook onze landgenooten in onze koloniën en industrie in de overzeesche bezittingen brengen. Met alléén als ambtenaren, maar vooral om zich aan handel en nijverheid toe te wijden, moeten onze jongelieden daar heengaan. Dit alles kan verkregen worden door gedurig de aandacht der natie op dezelve te richten. De koloniën behooren tot de algemeene nationale belangen, waartoe de Staten-Generaal geroepen zijn."

Natuurlijk kon de schrijver het allergewigtigst onderwerp der geldmiddelen niet voorbij gaan. Hij beschouwt het dan ook als het zesde punt waarontrout aanzienlijke veranderingen niet alleen wenschelijk, maar volstrekt noodzakelijk zijn. Der aandacht overwaardig zijn diegaangende zijne woorden.

» Het beheer over de geldmiddelen van den staat behoort onder de voornaamste attributen van onze Staten-Generaal; hunne inwilliging wordt vereischt op de begroting der uitgaven van het rijk; jaarlijks moet hun een uitvoerig verslag gegeven worden van het gebruik der geldmiddelen, terwijl eindelijk geene belastingen ten behoeve van 's lands kas mogen geheven worden, dan uit kracht eener wet, derhalve met hunne toestemming. Alle deze voorschriften, met zorg ter neder gesteld, moesten de natie de verzekering geven, dat niets, wat het financiële van den staat betrof, buiten de medewerking van hare vertegenwoordiging gedaan kon worden. Publiciteit moest hiendoor aan het financieuzen van den staat verzekerd worden, en als een gevolg hiervan het algemeen crediet zoo veel mogelijk gevestigd worden. Van deze voorschriften echter schijnt, reeds sedert vele jaren, ons bestuur afgewald te zijn. *Strijdig met de letter en den geest onzer grondwet is een sluier over een groot gedeelte onzer financiën geworpen.* Het ligchaam heeft zich in onzen staat gevestigd, hetwelk, allereerst door deszels werkzaamheden, voor het algemeen ondoordringbaar is. Wie begrijpt niet, dat wij hiermede bedoelen het amortisatie-syndicaat? — Deze instelling, van welke met de laatste in de

grondwet gevonden wordt, geboren uit twee in 1822 zamengevoegde ligchamen, eene amortisatie-kas en het syndicaat, houdt een groot deel onzer geldmiddelen onder eene zekere geheimzinnigheid. De werking van het amortisatie-syndicaat, *door de zwakheid onzer vertegenwoordiging jaarlijks in magt toegenomen, heeft heden eenen trap bereikt, die niet bestaanbaar is met eene staatsregeling.* Deszels bedrijf, omvat ons geheele stelsel van buitengewone geldmiddelen. Het bezit een kapitaal aan domeinen, aan effecten, aan credieten en een inkomen aan belastingen, die gezamenlijk eenen ongelooftelijken schat uitmaken. Deze administratie geschiedt geheel buiten de vertegenwoordiging. Wel is waar worden jaarlijks door het hooger bestuur eenige leden der Staten-Generaal benoemd, om met eene commissie de rekening op te nemen, doch onder eed van geheimhouding. Geene jaarlijkse verslagen van deszels werkzaamheden worden aan de vertegenwoordiging gedaan; de rekenkamer draagt er geene kennis van. Onbegrijpelijk is het, dat het vertegenwoordigend ligchaam zich oft zulk eene wijze heeft laten aan banden leggen, zich een groot deel van deszels voornaamste werkzaamheden heeft laten ontnemen. Allernoodzakelijkst is het hierom, dat bij eene herziening onzer staatsregeling, ook dit geheel veranderd worde. Het is de stellige wil onzer grondwet dat niets, wat het financieuzen betreft, buiten de Staten-Generaal omga, en het behoort ook onder de wijste voorschriften. Het geld is de zenuw van den staat, het behoort tot de teederste belangen der natie, zij moet in het beheer over hetzelfde gekend worden. Reeds de edele van Noenborch waarschuwde voor het gevaar, hetwelk uitgeleggen was in het toekennen van zulk eene uitgebreide magt aan dit amortisatie-syndicaat, doch al zijne pogingen bij de vertegenwoordiging waren vergeefsch."

(Slot hierna.)

Schouwburgen in Italië.

Milaan, 20 juli 1839.

Onder hetgeen de aandacht der reizigers in Italië bijzonder trekt, behoort zeker het groote getal goed gebouwde, ruime en smaakvol versierde theaters. Mogen de steden nog zoo nabij elkander liggen, mogen zij nog zoo klein zijn, een tooneel hebben zij altoos; dit is als het ware eene zaak der burgerij, waarop men zich niet weinig laat voorstaan; van daar dan ook, benevens de betere bouwde, de grootere ruimheid, vermits in geen ander land het tooneel zoo algemeen bezocht wordt. In de volrijkste steden, als Napels, Milaan, Venetië, Palermo, Turin, Genua, Florence, enz., wordt verder de groote opera slechts op één hoofdtooneel gegeven, zoodat de liefhebbers, dat is het geheele beschaafde publiek, zich minder verstrooijen; terwijl de bijna uitsluitende bestemming dier theaters voor opera's en balletten hun eenen omvang veroorlooft, dien het reciterende tooneelspel niet toelaten zou. De smaakvolle versiering, welke de Italiaan ook in zijn onbeduidendst bouw- of beeldhouw-werk niet verzuimt, is als uitdrukking van den heerschenden kunstzin, vooral gepast bij inrigtingen die aan openbaar genoegen en kunst gewijd zijn. In eenen Italiaanschen schouwburg valt allereerst het binnengebou groot getal loges, die verleden tijd tot den opbouw der schouwburg toegevoegd zijn, als men bedenkt, dat de loges allereerst het gebou, de danes uitsluitend naar de loges verwezen zijn, en dat voor iedere welvarende familie, die zich niet geheel van de wereld afzondert, het bezit eener loge tot de volstrekte behoeften van goeden toon behoort. Het voorbeeld van al dergelijke gebouwen blijft de groote schouwburg *alla Scala* te Milaan. Met verbazing bewondert iedereen, die er voor het eerst binnentreedt, deze ontzagghelijke zaal, die bijna 4,000 menschen kan bevatten. In eenen naar het tooneel toe verlengden halven cirkel verheffen zich 213 in sierlijke gordijnen van paarkleurige zijde gevatte loges, op wier mat-wit geschakeerde en met half uitkomende vergulde arabesken gesierde leuninggen het oog welgevallig rust. Maar alles overtreft, in smaak en pracht, het rijk met goud getooid, door vier Corinthische zuilen gedragen portaal des tooneels, hetwelk met zijne aanzienlijke breedte en onovertroffen diepte een waardig veld aanbiedt voor de kunstscheppingen van den beroemden decoratie-schilder SANSOUCCI. De prachtige uit het zuiverste Boheemsche kristal vervaardigde lustre, die met zijn bekoorlijk kleuren-spel eenen reusachtigen diamant gelijkt, stort zijn helder licht over de ruime zaal uit, en heldert het plafond op, zoo kunstvol geschilderd door den beroemden *Yan*, en versierd met allegorische en mythologische figuren van *HAYZ*, die in sierlijke hand. Een tooverachtig gezigt geniet men als dit licht, bij plegtige gelegenheden, feestelijk verlicht wordt. Dan flinkt het licht, behalve de gewone verlichting, rondsom in hoogen kring, die tusschen de afzonderlijke loges verdeeld, haren verlichting op de vergadering werpen. Het anders zoo helder tooneel schijnt naar den achtergrond verdrongen; maar de loges treden uit haar half donker yporuit, en brengen haren kunstzinnigen nader aan het verrukte oog, dat, geboeid door pracht en schoonheid, beweegloos staart, tot dat het door de schitterende terugkasting der kleuren van de rijke tonisels, vermeerderder glans, in loon, bij steeds vernieuwd genot, geen rustpunt vindt. Deze prachtige schouwburg is overigens zoo kunstvol gebouwd, dat de achtste

(1) Zie ook van Noenborch, Bijdragen, d. 8. bl. 164 - 165.

aan, der menschelijke stem of de bevende trilling van het zwakste instrument, in iederen hoek der zaal volkomen gehoord wordt.

Eene van Italië eigendommelijke soort van schouwspelen leveren de dag-theaters, die, den circus der ouden gelijken, in amphitheatrischen vorm gebouwd zijn; de toeschouwers verzamelen zich des namiddags, en wonen, meest onder den vrijen hemel, de voorstellingen bij. Deze zijn hoofdzakelijk voor de lagere volksklassen bestemd en bevatten, daar zij in plaats van loges rijen van trappen (*gradinate*) hebben, eene groote menigte menschen. Onder deze theaters onderscheiden zich, door hunnen omvang en smaakvollen aanleg, die van Triest, Mantua, en het onlangs nieuw opgerigte te Genua, die van steen gebouwd, en met een dak voorzien, ook tot voorstellingen bij nacht geschikt zijn. Het dag-theater te Triest heeft 14 trappenrijen, en kan 3,600 toeschouwers bevatten; in dat van Genua, hetwelk voor een derde eene dubbele rij van loges, en voor twee derden eene zevoudige rij van banken heeft, gaau 4,650 menschen. Het merkwaardigste echter zou toch het dag-theater kunnen wezen, hetwelk in de groote arena te Venoni opgesteld is, waar in de toeschouwers plaats nemen op eenen grooten plattegrond, die door het tooneel omringeld is. Hetzelfde doel wordt ook veruld door het tooneel, dat in de stad Genua door de zondags middags, als wanneer de uitgestrekte ruimte opgevuld is door eene menigte uit alle volksklassen, die zich in den grooten, hoogoplopenden halven cirkel, bij helder daglicht, in alle verscheidenheid van kleeding (vooral te Triest) en physionomiën leert.

Het is thans mijne bedoeling niet, van de eigenlijke amphitheatrische voorstellingen, die voor wedrennen, rijkunsten en soortgelijke voorstellingen bestemd zijn, te spreken; alleenlijk neem ik hier in het voorbijgaan de groote arena te Milaan, die in omvang en bouworde hare gelijke niet heeft, en 30,000 menschen kan bevatten.

Stedelijke Publicatiën.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der stad Arnhem brengen hiermede ter kennis van de belanghebbenden, dat zich in deze gemeente de ziekte onder het vee, bekend onder den naam van het *mondzeer* heeft voorgedaan en reeds aanvankelijk eenig rundvee daarmede is besmet geworden.

Burgemeester en wethouders vermanen de belanghebbenden bij de ontdekking dezer ziekte daarvan onmiddellijk aan den burgemeester kennis te geven, de hulp van den vee-arts in te roepen en het zieke vee uit de wei naar een stal afgezonderd van het gezonde vee te brengen, terwijl zij bij verzameling hiervan in strijd met de bepalingen van de wetten zonden handelen en de bepalingen van het wetboek van strafrecht niet nagaan. Burgemeester en wethouders niet worden aansprakelijk te waarschuwen zich te onthouden van enig gebruik, hoe ook gering, van het zieke vee, daar zulks zeer nadeelige gevolgen zou kunnen hebben, uit welke hoofde dan ook hetzelfde ernstig verboden wordt.

En zal deze worden afgekondigd en aangeplakt ter plaatse, alhier gebruikelijk, Arnhem, den 3den augustus 1839.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 8 Aug. 1 El 5 Palm 6 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 4 D.
Den 9 Aug. 1 El 5 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 1 D.

Advertentiën.

Heden overleed tot mijne en mijner kinderen diepe droefheid, mijn geliefde, Echtgenoot **A. PRINS**, in den ouderdom van 65 jaren.

Wamb. **M. E. BRINKHOFF**,
den 6den Augustus Wed. **A. PRINS**,
1839.

Bijzonder voor onze vrienden en bekenden te Arnhem.

De Notaris **JOH. KOLFSCHOTEN**, te Arnhem, den 19den Augustus 1839, des namiddags om 5 ure, zal, ten huize van **W. J. VAN DEN BERG**, te Twello, ten overstaan van den Notaris Mr. **P. P. EVERTS**, aldaar resident, de toeslag plaats hebben, van eene **BUITENPLAATS**, *Kruisvoorde* genaamd, gelegen op eenen korten afstand van den Straatweg te Twello, nader omschreven in deze Courant N°. 118.

DRIK E. VAN DER HEGGEN, te Arnhem, voor den tijd van zes jaren, in de Polder van Meinerswijk, eene groot **PAKHUIS** met **STABLING** voor 8 Paarden en 8 Koebeesten, **HOUTLOOS** en verdere **GEMAKKEN**, waarin sedert lang jaren en nog meer het beste succes wordt uitgeoefend **SLIJTENIJ**, **HOUTBOUW**, **BHJ** en **MELKERIJ**; alles aan elkander staande en gelegen te Arnhem, aan de Nieuwe Kraan; te aanvaarden tot September 1839.

Voor zal worden **VERPACHT** voor het weiden alhier van dit jaar. Eene **WALDE**, gelegen in den Polder van Meinerswijk,

groot volgens den kadastralen legger Sectie A N°. 33 en 34, 64 bunders, 33 Roeden en 20 Ellen.

Om nadere informatie verveege men zich ten kantore van voormelden Notaris, alwaar de voorwaarden tijdig ter inzage zullen liggen.

Op Maandag den 19den Augustus 1839, des namiddags om 5 ure, zal, ten huize van **W. J. VAN DEN BERG**, te Twello, ten overstaan van den Notaris Mr. **P. P. EVERTS**, aldaar resident, de toeslag plaats hebben, van eene **BUITENPLAATS**, *Kruisvoorde* genaamd, gelegen op eenen korten afstand van den Straatweg te Twello, nader omschreven in deze Courant N°. 118.

De Massa van alle 3 perceelen is ingezet op f 14,400.
De Massa der twee laatste perceelen is ingezet op » 2,300.
Het eerste perceel of *Huisperceel* is ingezet op » 12,000.
Het tweede perceel of *het Geerhoekje*, is ingezet op » 640.
Het derde perceel of *de Bremsche Weide*, is ingezet op » 1,960.

Op Maandag den 19den Augustus 1839, des namiddags om 4 uren, zal, ten huize van **W. J. VAN DEN BERG**, te Twello, ten overstaan van den Notaris Mr. **P. P. EVERTS**, aldaar resident, de toeslag plaats hebben, van eene **BUITENPLAATS** *Duifhuiskamp*, gelegen aan den Straatweg te Twello, nader omschreven in deze Courant N°. 118, ingezet op f 7,000.
en van eene **BANK** in de Kerk aldaar, ingezet op » 280.
Nadere informatie zijn bij opgemelden Notaris te bekomen.

† † † In Gelderland **TE KOOP** of **TE HUUR**, ter stond te aanvaarden: Het voor **ZOMER- en WINTER- TERVEERBLIJF** geschikt, aangenaam en vrolijk aan den straatweg op Deventer, nabij Zutphen, gelegen **BUITEN- G O E D**, genaamd *den Rosenhof*.
Te bevragen bij den Heer **J. O. H. GEELS**, of bij den Timmerman **H. A. MER**, te Zutphen.

in Gelderland, te koop, een **G O E D**, genaamd *het Garstink*, gelegen aan den *Bankschen Dijk*, onder de Gemeente van Warnsveld.
Te zien en te bevragen bij den Bouwman op het Erve *Garstink* voornoemd.

INGESPANNEN
UIT DE HAND TE KOOP, eene ligte **BAROUCLETTE**, voor één en twee Paarden, met neerslaande **ACHTER-** en losse **VOORRAMP**, met glazen Luikjes en Knechtsbank. Voorts een bruin Bles **M. RIE-PAARD à deux mains**, met rijk in koper gemonteerd **TUIG**. — Te zien of te bevragen met franco-brieven in het *Onze Kromhout*, te Brummen.

Heeren Jagthefhebers!
J. VAN DE WALL, in de Taffstraat te Arnhem, heeft de eer te berichten, dat hij wederom ontvangen heeft een groot assortiment **JAGTBEHOEFTEN**, als **JAGTGEWEEREN**, **PISTOLEN**, **WEITASSCHEN**, **HAGELZAKKEN**, **KRUIDHORENS**, **CAPSULEN** en **CAPSULE-DOOSJES**, **POMP- en POMPSTOKKEN**, extra fine **BUSKRIJLEN**, **PATENT- en GELICHT- en**

De Landmeester
LEHMANN JOSEPH SON, is gelogeerd tot den 23sten Augustus in het *Hôtel der Nederlanden*, bij den Heer **J. ROBERT**, te Arnhem.
* * De Boekhandelaar **N. J. HOFF**, te Arnhem, heeft de eer te berichten, dat hij de volgende week uitgeven: **LEERREDE over Gen. XIV: 38**, tot gedachtenis van wijlen den Wel Eerw. Zeer Get. Heer **H. H. DONKER CURTIJUS**, Theol. Doct. Predikant te Arnhem, enz., op den 1den Augustus 1839, uitgesproken door deetelz. Amtgenoot **W. OERDUIJN**.